

Zwijgen tot de lofzang losbreekt

Lucas 1: 5-25

Eerste adventszondag

Liturgie: Vóór de dienst: Projectlied oefenen
Welkom
De 1ste adventskaars wordt aangestoken
Lied 274: 1,2,3 (op melodie van Lied 247)
Stilte en begroeting
Lied 466: 1,5,7
De tien woorden
Lied 25: 2
Gebed
Project kinderkerk: Tijd om te verwachten
Projectlied
Lezen Lucas 1: 5-25
Lied 464: 1,2,10 Een engel spreekt een priester aan
Preek: Zwijgen tot de lofzang losbreekt
Lied 795: 1,2,3,4,5
Dankgebed, stilte en het Onze Vader
Collecten
Lied 425
Zegen
Lied 415: 3

De afgelopen week ben ik bij een bijeenkomst geweest van voorgangers in de provincie Friesland. Het ging over de krimp in de kerk. Kerken worden kleiner en de gevolgen zijn te merken. De vergrijzing neemt toe en jongeren zien we steeds minder. Het wordt moeilijker om de vacatures op te vullen en de financiën lopen terug. Dat zijn dingen, waar wij ook tegen aanlopen.

Als ik dan bij zo'n bijeenkomst ben geweest, dan merk ik, dat dat best blijft hangen. Het houdt je bezig en voor je het weet zit je jezelf constant af te vragen: Wat kan ik daar nou aan doen? Hoe kunnen we dat keren?

En het gevolg daarvan is: kramp. Je gaat krampachtig zoeken naar oplossingen. Alsof wij dat kunnen veranderen.

Ik was daarom ook wel heel blij met dit gedeelte over Zacharias en Elisabet. Dat was een verademing. Ik werd er gewoon even stil van. Want het gaat hier niet alleen om twee oude mensen, maar het gaat hier vooral om God. Om de levende God. Om die God, die zo verrassend uit de hoek kan komen en die zelfs daar verder gaat, waar voor ons besef alles ophoudt.

Kijk maar, wat hier gebeurt. Zacharias en Elisabet zijn al flink op leeftijd en hun huwelijk is kinderloos gebleven. Dat was verschrikkelijk. Niet alleen omdat een kinderwens on vervuld bleef, maar ook omdat de reacties van de mensen zo hard en zo veroordelend waren. Je telde dan gewoon niet mee. Elisabet zegt dat ook in vers 25: *De mensen vonden mij niets waard, omdat ik geen kinderen kon krijgen.*

Dus dat was een ramp, waar ze mee moest leren leven. Want ze waren nu oud. Nu kon het niet meer. Ze waren al “over datum” ...

En dan toch zo'n boodschap van boven! Elisabet zal zwanger worden en een zoon baren.
Ongelooflijk!
Hoe kan dat?

Nou, kijk dan alleen al eens naar die namen van Zacharias en Elisabet.
Zacharias. Dat betekent: De HEER gedenkt.
En Elisabet. Dat betekent: Mijn God heeft beloofd.
Hun namen wijzen al op die God, die trouw is en die gedenkt en die doet, wat Hij beloofd heeft.
Zijn werk gaat verder. Zelfs door deze twee oude mensen heen. Voor Hem zijn ze niet afgeschreven.
Voor Hem tellen ze wel mee. Zij zullen nog een kind krijgen. Een zoon. Johannes.

Nou komen we zoiets vaker tegen in de Bijbel.
Denk maar aan Abraham en Sara.
Aan Hanna.

Aan de geschiedenis van het volk Israël en dan met name de Babylonische ballingschap, als Israël helemaal is opgeslokt door de grote landen om Israël heen. En toch keerde een klein deel van het volk terug. En toch bleef Israël bestaan. Tot en met de dag van vandaag.

Daar kijk met je verbazing naar en dan word je stil. Heel stil.
Waar wij denken dat alles ophoudt, gaat God verder.
Waar wij denken dat er punt achter alles wordt gezet, maakt God van die punt een komma.
Dat raakte mij. Juist omdat ik in die kramp zat na die bijeenkomst over de krimp in de kerk.

Er is nog iets, dat mij raakte.
En dat is dat Zacharias wordt gestraft.
Hij is daar bezig in de tempel en opeens staat daar die engel naast hem.
Het zal je maar gebeuren, zeg. Je schrikt je toch een hoedje.

En dan die boodschap van de engel Gabriël! Jij en Elisabet zullen een kind krijgen. Een heel bijzonder kind, die een belangrijke rol krijgt in Gods plan.

Dat klinkt toch te mooi om waar te zijn? Dat kan toch niet?
Dat Zacharias dan zegt: *Ja maar, hoe weet ik nou, dat dat waar is, wat u zegt. Elisabet en ik zijn al oud* dat is toch logisch. Dat is zo menselijk, als maar kan.

Alleen hij wordt daarvoor gestraft.
En dat begrijp ik niet.
Ik bedoel, kijk eens naar Abraham. Die reageerde toch net zo? *Maar dat kan toch niet meer. Sara en ik zijn al veel te oud.* En werd hij daarvoor gestraft? Nee.
En dan Sara, die er om moest lachen, toen er werd gezegd, dat zij nog een kind zouden krijgen. En werd zij gestraft? Nee.
En dan is er ook nog Maria, die tegen dezelfde engel als bij Zacharias zegt: *Hoe moet dat gebeuren? Ik heb immers geen omgang met een man.* En wordt zij daarvoor gestraft? Nee.

Maar Zacharias wordt wel gestraft. Hem wordt het zwijgen opgelegd.
Dat is toch niet eerlijk.
Waarom hij wel en die anderen niet?

Heeft dat met zijn functie te maken? Hij is immers priester! En daarom moet hij toch beter weten?
Of gaat het hier om meer dan een straf? Want waarom zwijgen? Is dat misschien ook een symbolische straf?

De spanning wordt flink opgebouwd!
Er staan grote dingen te gebeuren.
Een stel dat al over datum is, krijgt toch nog een kind.
En een stel dat er nog lang niet zo ver is en dat er eigenlijk nog niet aan toe is -Jozef en Maria-,
krijgt straks ook een kind.
We komen te staan op de grens van het oude en nieuwe.
Nog even en dan is het oude voorbij en het nieuwe is gekomen.
Je houdt je adem in en woorden schieten tekort.
Want wat moet je in zo'n situatie zeggen?
Wat kun je nog in zo'n situatie zeggen?
Dan is zwijgen nog het beste wat je kunt doen.
Zwijgen in verwondering.
Zwijgen in verwachting.
Zwijgen om het verder aan God over te laten.

Zwijgen om het verder aan God over te laten.
Dat is -zeg maar- de boodschap van advent.
En nou had ik zojuist over de krimp in de kerk.
Dat is helaas de realiteit, waar we rekening mee moeten houden. Daar moeten we over praten en
daar mogen we onze ogen zeker niet voor sluiten. Je moet dan echt met elkaar om de tafel om de
kijken, wat we daarin kunnen doen.

Maar zwijgen is ook nodig.
Zwijgen om goed te luisteren.
Naar elkaar.
En bovenal naar God en naar Zijn Woord.
Om samen onze lege handen bij God te brengen en om die door God te laten vullen.
Om samen ons te richten op die God, die met ons is en die nooit loslaat, wat zijn hand begon.
We mogen Hem nooit uit het oog verliezen. Als dat gebeurt, ja, dan kom je echt in een kramp
terecht. Dan moet je het zelf doen en het zelf proberen om een keer te brengen in de neerwaartse
spiraal.

Advent wil ons juist bij die God brengen, die grote en machtige dingen kan doen.
Advent brengt ons niet bij een dode God, maar bij de levende God, die steeds weer zo verrassend
uit de hoek kan komen.
En bij die God en met die God loopt al het zwijgen uit in een machtige lofzang.
Straks laat Zacharias zijn lofzang horen.
En Maria.
En de herders.
En wij doen ook mee.
Vanuit het zwijgen. Vanuit de stilte. Tot de lofzang losbreekt.

Er is nog één ding, dat ik vanmorgen naar voren wil brengen.
Want Lucas laat zijn evangelie uitlopen op één grote lofzang.
Lucas begint met een priester, die na de tempeldienst de zegen niet kan uitspreken. Zacharias kan
wel het gebaar maken en zijn handen zegenend uitstrekken, maar hij kan er niets bij zeggen.

En kijk dan eens naar het slot van dit evangelie.

Lucas 24 dat eindigt met de grootste hogepriester, die na zijn offer en na zijn opstanding uit de dood naar de hemel gaat. En je leest ook, hoe Hij naar de hemel gaat. Want Jezus nam zijn discipelen mee de stad uit, tot bij Betanië. Daar hief hij zijn handen op en zegende hen. Terwijl hij hen zegende, ging hij van hen heen en werd opgenomen in de hemel.

Dus het begint met een priester, die de zegen niet kan uitspreken.

En het eindigt met dé priester, die dat wel kan doen. Zegenend ging hij van hen heen.

En als je nou denkt, dat zijn heengaan tot verdriet en zwijgen leidt, dan heb je het helemaal mis.

Moet je horen, wat Lucas dan als laatste regel van zijn evangelie schrijft: *Ze brachten hem hulde en keerden in grote vreugde terug naar Jeruzalem, waar ze voortdurend in de tempel waren en God loofden.* Het eindigt in majeur. Het eindigt met lofzang op de grote hogepriester, die zegent en die zegt: *Ik ben met jullie, al de dagen, tot aan de voleinding van de wereld.*

Advent is een tijd van zwijgen.

Advent is alles leggen in Gods handen.

Maar als Hij dan zegent, als Hij dan doorbreekt, ja, dan breken wij ook en dan breekt de lofzang los.

Dan gaan alle registers open. Ja, als God doorbreekt dan gebeurt er wat.

Dan komt er een einde aan ons zwijgen en worden we meegenomen in het loven en prijzen van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Nu is het nog zwijgen. Maar wel tot de lofzang losbreekt!

Amen

Piet Hulshof
29 november 2015